

Економічні ефекти УЄФА Євро 2008 в Австрії

KOORDINATION
BUNDESREGIERUNG

Дослідження на замовлення

Державної федеральної канцелярії /
Управління спорту
та Палати Економіки Австрії

*з використанням досліджень
Міністерства економіки й праці Австрії
та Віденської палати економіки*

Травень 2008

Крістіан Гельменштайн, Анна Кляйснер
(Координатори проекту)

У співпраці з:

Юлією Боррманн, Гюнтером Грогаллем, Бернардом Мозером (Інститут економіки спорту Австрії)
Гельмутом Беррером (Інститут розвитку економіки)
Даніелою Гроцеа-Гельменштайн (Інститут вищих досліджень, Відень)

Контактна інформація:

Christian Helmenstein
SportsEconAustria (SpEA)
Schottenfeldgasse 29, 1070 Wien
☎: +43/67684/8048-401
E-Mail: christian.helmenstein@spea.at

Anna Kleissner
SportsEconAustria (SpEA)
Schottenfeldgasse 29, 1070 Wien
☎: +43/67684/8048-600
E-Mail: anna.kleissner@spea.at

Основні положення

Предмет аналізу

Чемпіонат Європи з футболу (надалі ЄВРО, ЄВРО 2008), що проводиться УЄФА, є на сьогодні кульмінацією в колі великих спортивних подій Австрії за останні декілька років. Разом із важливістю таких заходів у спортивному плані, економічний фактор стає дедалі більше цікавити громадськість. Великомасштабні спортивні заходи з одного боку повинні узгоджуватися з економією фіскальних ресурсів, які мають виправдовувати цільове використання громадських коштів. З іншого боку, бюджет такого заходу може істотно посприяти створенню доданої вартості та додаткової зайнятості. Потреба в емпіричному доказі цих переваг продиктована бажанням покращити формулювання політичних стратегій, і відповідно, політичних рішень, які б більше спиралися на факти.

На фоні цих міркувань інтерес до модельно-базового аналізу економічного впливу великих спортивних подій до і після їх проведення значно підвищився за останні роки. Це дослідження має на меті своєчасно підрахувати не лише численні, але й подекуди взаємозалежні ефекти впливу ЄВРО на австрійську економіку. Увагу приділено як прямим ефектам, так і їх мультиплікативним видозмінам, що виходять зі сплетіння підготовчих робіт, інвестицій та витрат приватного сектору.

У якості методичного інструменту для підрахування ефектів впливу застосована модель аналізу входу й виходу ресурсів, що базується на відповідних даних. Ця модель відображає взаємопов'язані відносини постачання й споживання в економіці і допомагає визначити мультиплікативно посилений сумарний макроекономічний вплив. Необхідні для такого аналізу дані, зокрема, очікуваний наплив туристів (та їх частотність), визначаються попередніми дослідженнями. Шляхом зведення аналізу входу й виходу ресурсів з матрицею податків та соціальних виплат можна підрахувати вплив від податків та соціальних витрат на макроекономічні результати в період ЄВРО. Наступним кроком є визначення макроекономічних ефектів впливу ЄВРО по галузях, за регіонами та у часі.

Ефекти від проведення ЄВРО, вимірювані у грошовому розмірі, тримаються на трьох колонах: інвестиції в спортивну інфраструктуру (що відчутні передусім у будівельній галузі), витрати відвідувачів спортивного свята (що надходять у туристичний сектор) та поточні витрати бюджету заходу. Останні розподіляються через сферу послуг більш рівномірно, ніж зконцентровані на конкретних галузях витрати перших двох типів. Вимірювані в грошовому розмірі ефекти охоплюють, зокрема, товарообіг, додану вартість, вплив на зайнятість та (пара-) фіскальний вплив. Додатково до уваги береться аспект збереження коштів населення у країні, що приймає матчі ЄВРО 2008, яке за таких обставин може брати участь у події за значно менші кошти.

Аналіз великої спортивної події масштабу ЄВРО 2008 був би неповний без урахування т.зв. «якісних ефектів», які, проте, не так просто виміряти у числах. Навіть до початку ЄВРО відчувається покращення можливостей заняття професійним спортом (наприклад, кращі тренувальні майданчики, бази), здійснюється модернізація об'єктів іншої (неспортивної) інфраструктури, особливо транспортної, і відповідно, підвищення їх функціональності й оперативності, запрацьовують довготривалі іміджеві ефекти як для окремих міст, регіонів, так і для всієї країни-господаря. Не в останню чергу слід згадати досвід від проведення спортивної події такого масштабу у людей, задіяних в організацію як професійно, так і безоплатно. Ефекти від цього досвіду далеко виходять за межі ЄВРО 2008 і можуть проявитись при подальшій організації інших міжнародних подій.

Головні результати

Як виявляє проведений аналіз, ЄВРО 2008 в Австрії принесе сумарний прибуток у розмірі 641 млн. євро. Ця сума враховує надходження від публічних переглядів, але виключає інвестиції наступних років. Відповідний вплив ЄВРО на зайнятість створює майже 13 400 річних робочих місць або майже 11 800 річних робочих місць з повною зайнятістю. Наступна таблиця підсумовує ці результати.

	Інвестиції у стадіони	Бюджет заходу	Туризм	Загалом
Вплив на створення вартості в Австрії (у млн. євро)				
Пряме створення вартості	72,40	38,46	345,85	456,71
Мультиплікативне створення вартості	38,86	18,72	216,60	274,18
Ефект витіснення	0,00	0,00	- 90,09	- 90,09
Сумарна створена вартість	111,26	57,18	472,36	640,80
Вплив на зайнятість в Австрії (річна кількість робочих місць)				
Пряма зайнятість	1.180	597	10.388	12.165
Непряма зайнятість	459	287	1.993	2.739
Виробнича зайнятість	123	44	766	933
Ефект витіснення	0	0	- 2.448	- 2.448
Сумарна зайнятість	1.762	928	10.699	13.389
Вплив на зайнятість в Австрії (річна кількість робочих місць з повною зайнятістю)				
Пряма зайнятість	1.154	514	9.185	10.853
Непряма зайнятість	384	240	1.665	2.289
Виробнича зайнятість	104	37	641	782
Ефект витіснення	0	0	- 2.143	- 2.143
Сумарна зайнятість	1.642	791	9.348	11.781
Вплив на товарообіг в Австрії (у млн. євро)				
Прямий товарообіг	130,36	32,92	645,47	808,75
Мультиплікативний товарообіг	69,97	16,41	404,34	490,72
Ефект витіснення	0	0	- 167,25	- 167,25
Сумарний товарообіг	200,33	49,33	882,56	1.132,22

Quelle: SpEA, 2008.

Від загальної суми прибутку від ЄВРО у розмірі 641 млн. євро на 2008 р. припадає 541 млн. євро, або 84,5 %. Залежним у часі є і вплив на зайнятість: у рік проведення футбольних змагань він сягає 88,2 %.

Незважаючи на значний економічний вплив від проведення футбольного турніру в Австрії у розмірі 641 млн. євро, або 0,25% австрійського ВВП, не слід очікувати від ЄВРО вплив на всі галузі економіки у 2008 р. Скоріше, імпульси від ЄВРО на рівні зростання обсягів виробництва та зайнятості будуть відчутні у певних регіонах та галузях. Лише у рік проведення Чемпіонату вони становитимуть 0,21 % австрійського ВВП.

Детальні результати – розподіл за типом впливу

Інвестиції в стадіони – загальнонаціональний аналіз

	Інвестиції в інфраструктуру стадіонів
Створена вартість (млн. євро)	
Пряме створення вартості	72,40
Мультиплікативне створення вартості	38,86
Сумарна створена вартість	111,26
Зайнятість (річна кількість робочих місць)	
Пряма зайнятість	1.180
Непряма зайнятість	459
Виробнича зайнятість	123
Сумарна зайнятість	1.762
Зайнятість (річна кількість робочих місць з повною зайнятістю)	
Пряма зайнятість	1.154
Непряма зайнятість	384
Виробнича зайнятість	104
Сумарна зайнятість	1.642
Товарообіг (млн. євро)	
Прямий товарообіг	130,36
Мультиплікативний товарообіг	69,97
Сумарний товарообіг	200,33

Джерело: SpEA, 2008. Вплив на Австрію без відрахувань за кордон.

Вплив на туризм – загальнонаціональний аналіз

Потреба в туристичних послугах в аспекті ЄВРО 2008 дозволяє виділити три категорії гостей матчів:

- „Вболівальники з квитками“,
- „Супроводжуючі“ (особливо члени родини, що подорожують разом) та
- Вболівальники, що дивляться матчі у громадських місцях

Розрахунки економічного впливу від громадських переглядів матчів особливо чутливі до прогнозів. Зокрема, економічні ефекти залежать від зовнішніх чинників, які важко прогнозувати, таких як, наприклад, погода та склад команд у подальших матчах. Якщо припускати, що в Австрії, так само як і в Німеччині під час Чемпіонату Світу 2006 р. збережеться погода без опадів, слід розраховувати на понад 2,2 млн. додаткових ночівель для всіх трьох вищезгаданих категорій туристів.

	Прибуття	Ночівлі
Головний сценарій		
Вболівальники з квитками	302.368	1.469.323
Супроводжуючі та друзі	36.533	178.613
Перегляд у громадських місцях	1.115.884	1.115.884
Витіснення	- 249.738	- 544.184
Загалом	1.205.047	2.219.636

Джерело: SpEA, 2008.

Точний аналіз потребує врахування т.зв. «ефектів витіснення» (crowding-out), які віднімаються від прибутку, спричиненого ЄВРО, у галузі туризму. Можливості готельного господарства у Відні, передусім готелів 5- та 4-зіркової категорії, будуть вичерпані під час ЄВРО. Звідси, чистий прибуток від туризму у Відні буде менший, ніж цього слід було очікувати від сукупного прибутку туристичної галузі. Очікуваний ефект витіснення у Відні під час Чемпіонату з футболу досягне 42%. В інших австрійських містах проведення матчів європейської першості значних ефектів витіснення не буде.

	Вболівальники з квитками	Ефект вторгнення	Перегляд у громадських міццях	Ефект витіснення	Загалом
Головний сценарій					
Карінтія	220.544	26.528	329.630	0	576.702
Зальцбург	241.128	29.005	68.326	0	338.459
Тіроль	220.544	26.529	72.100	0	319.173
Відень	787.106	96.551	412.020	- 544.184	751.493
Інші регіони	233.809				233.809
ЗАГАЛОМ					2.219.636

Джерело: SpEA, 2008.

Наступна таблиця показує вплив на створену вартість, працевлаштування та товарообіг в Австрії, що викликаний додатковим попитом на туристичні послуги.

	Туризм
Створена вартість (млн. євро)	
Пряме створення вартості	283,21
Мультиплікативне створення вартості	189,10
Сумарна створена вартість	472,31
Зайнятість (річна кількість робочих місць)	
Пряма зайнятість	8.428
Непряма зайнятість	1.642
Виробнича зайнятість	629
Сумарна зайнятість	10.699
Зайнятість (річна кількість робочих місць з повною зайнятістю)	
Пряма зайнятість	7.451
Непряма зайнятість	1.371
Виробнича зайнятість	526
Сумарна зайнятість	9.348
Товарообіг (млн. євро)	
Прямий товарообіг	529,34
Мультиплікативний товарообіг	353,11
Сумарний товарообіг	882,45

Джерело: SpEA, 2008.

Вплив бюджету заходу – національний аналіз

Разом з інвестиціями в інфраструктуру та очікуваним попитом на туристичні послуги, слід брати до уваги і витрати організаційного комітету, що стимулюють економічний зріст. Спільний для обох країн бюджет ЄВРО 2008 передбачає витрати у загальному обсязі 147 млн. євро. У наступній таблиці зведені відповідні економічні ефекти для Австрії.

	Бюджет заходу
Створена вартість (млн. євро)	
Пряме створення вартості	38,46
Мультиплікативне створення вартості	18,72
Сумарна створена вартість	57,18
Зайнятість (річна кількість робочих місць)	
Пряма зайнятість	597
Непряма зайнятість	287
Виробнича зайнятість	44
Сумарна зайнятість	928
Зайнятість (річна кількість робочих місць з повною зайнятістю)	
Пряма зайнятість	514
Непряма зайнятість	240
Виробнича зайнятість	37
Сумарна зайнятість	791
Товарообіг (млн. євро)	
Прямий товарообіг	32,92
Мультиплікативний товарообіг	16,41
Сумарний товарообіг	49,33

Джерело: SpEA, 2008.

Вплив переваг

Крім вимірюваних у грошовому розмірі ефектів ЄВРО 2008 породжує значні якісні прибутки. Тут слід відзначити особливий досвід та пов'язане з цим задоволення для місцевого населення. Крім «насолоди від життя» місцеві фанати користуються перевагою бути учасниками великої спортивної події на місці, без витрат на переїзд та ночівлю. Принаймні цей компонент якісної переваги можна визначити у цифрах. Заощадження на людину сягають від 300 до 900 євро у перший день, і від 50 до 500 євро у кожний наступний день перебування. На основі середнього чотириденного періоду перебування на матчах можна вивести

загальнонаціональні заощадження австрійських уболівальників у розмірі 8,1 млн. євро. При цьому не враховуються переваги у комфорті та вплив на продуктивність роботи від можливості комбінувати повсякденне життя з подіями Чемпіонату Європи.

Детальні результати – розподіл за галузями впливу

	Будівельна галузь	Готелі та ресторани	Роздрібна торгівля	Інші релевантні економічні галузі
Створена вартість (у млн. євро)				
Пряме створення вартості	72,78	243,56	80,70	59,71
Мультиплікативне створення вартості	39,06	157,14	42,17	30,78
Ефект витіснення	0,00	-64,47	-19,62	-6,01
Сумарна створена вартість	111,84	336,23	108,25	84,48
Зайнятість (річна кількість робочих місць)				
Пряма зайнятість	1.185	7.261	2.703	1.016
Непряма зайнятість	463	1.485	397	393
Виробнича зайнятість	124	521	194	95
Ефект витіснення	0	-1.752	- 533	-163
Сумарна зайнятість	1.772	7.515	2.761	1.341
Зайнятість (річна кількість робочих місць з повною зайнятістю)				
Пряма зайнятість	1.159	6.444	2.332	916
Непряма зайнятість	387	1.242	333	329
Виробнича зайнятість	104	436	162	79
Ефект витіснення	0	-1.534	-467	-143
Сумарна зайнятість	1.650	6.588	2.360	1.181
Товарообіг (у млн. євро)				
Прямий товарообіг	130,73	459,96	143,41	74,65
Мультиплікативний товарообіг	70,16	297,13	84,02	39,41
Ефект витіснення	0,00	-119,68	-36,42	-11,15
Сумарний товарообіг	200,89	637,41	191,01	102,91

Джерело: SpEA, 2008.

Детальні результати – розподіл за регіонами

Відень

Відень має прибуток з інвестицій в інфраструктуру й надходження від туризму у розмірі 110,52 млн. євро (пряме створення вартості) та у розмірі 159,84 млн. євро (сумарна створена вартість). З усіх регіонів Австрії найбільший вплив на

працевлаштування, зумовлений ЄВРО, очікується у Відні. Загалом прямий вплив на зайнятість – 3 158 річних робочих місць або 2 805 з повною зайнятістю - випливає з інвестицій в інфраструктуру та додаткового попиту на туристичні послуги. Урахування непрямої та виробничої зайнятості відповідає 4 396 річних робочих місць або 3 546 річних робочих місць з повною зайнятістю. Якщо брати до уваги ефекти від будівництва стадіонів та туризму, товарообіг у Відні становитиме 297,75 млн. євро.

Карінтія

Пряме створення вартості у розмірі 99,21 млн. євро визначається будівництвом стадіонів та попитом на туристичні послуги. Сумарна створена вартість досягає 147,58 млн. євро. У Карінтії можна очікувати 3 296 додаткових робочих місць, створених під потреби ЄВРО. Це відповідає 2 948 річним робочим місцям в еквіваленті повної зайнятості. У Карінтії слід очікувати від прямого товарообігу 183,53 млн. євро. Разом з мультиплікативним впливом на товарообіг дана сума досягає 273,08 млн. євро.

Зальцбург

У місті Зальцбург додаткові надходження передбачені у розмірі 92,62 млн. євро. Вони складаються з прямого створення вартості у розмірі 60,85 млн. євро та мультиплікативних ефектів у розмірі 31,77 млн. євро. Відповідно пряма зайнятість досягає 1 660 робочих місць або 1 491 місць в еквіваленті повної зайнятості. Якщо врахувати непряму зайнятість, зумовлену відповідним капіталовкладенням, та похідну, зумовлену витратами з додаткових надходжень, сумарна зайнятість буде знаходитися на рівні 2 152 річних робочих місць та 1 892 місць з повною зайнятістю. Сумарний товарообіг, зумовлений попитом на туристичні послуги та інвестиції в інфраструктуру, досягає в Зальцбургу 171,04 млн. євро, з них 112,27 млн. євро у формі надходжень від прямого товарообігу.

Тіроль

У Тіролі сумарна створена вартість внаслідок надходжень від будівництва стадіонів та туристичної галузі досягає 92,46 млн євро. Вона складається з

прямого створення вартості у сумі 59,64 млн. євро та мультиплікативного впливу у розмірі 32,82 млн. євро. Сумарний вплив на зайнятість внаслідок проведення ЄВРО у Тіролі досягає 2 068 річних робочих місць або 1 830 з повною зайнятістю. У зв'язку з ЄВРО 2008 товарообіг у Тіролі збільшиться на 109,93 млн. євро. Мультиплікативний вплив на товарообіг у цьому регіоні досягає 60,64 млн. євро, що в сумі становить, відповідно, 170,57 млн. євро.

Детальні результати – додаткові та побічні інвестиції в інфраструктуру

Продовження лінії метрополітену U2 у Відні є найбільшою додатковою інвестицією у ЄВРО 2008. Реалізація цього 700-мільйонного проекту була прискорена, завдяки чому вартість інвестицій підвищилася на 25 млн. євро на рік. Додаткові проекти у Відні мають на меті оптимізувати машинопотік та збільшити доступність громадського транспорту. Австрійська залізниця також завчасно перевезла 200 автобусів поштової служби [використовуються і для перевезення пасажирів, зокрема під час масових заходів], доставка яких була попередньо запланована на осінь 2008 р. замість весни 2008 р., а також придбала 171 нових регіональних поїздів. Крім того, амортизаційні роботи у поїздах та електропоїздах, попередньо заплановані на червень 2008 р., були виконані раніше для того, щоб тримати майстерні вільними у разі необхідного негайного ремонту рухомого складу під час проведення Чемпіонату Європи.

Сталий вплив ЄВРО 2008

Короткостровий вплив ЄВРО на економіку Австрії становить 0,21% австрійського ВВП у 2008 р. і здійснюється у результаті інвестицій в інфраструктуру, додаткового попиту на туристичні послуги та витрат бюджету заходу. Незважаючи на (вже врахований) мультиплікативний ефект, цей вплив буде відчутний лише у короткостроковій перспективі. У довгостроковій перспективі важливими стануть вплив реклами й іміджу країни, зміцнення професійних об'єднань, а також досвід. До того ж, інвестиції у стадіони підсилять їх номінальну вартість і призведуть до кращої продуктивності у використанні й мультифункціональному призначенні.

Іміджева та рекламна цінність

Вплив реклами ЄВРО 2008 та іміджу країн-господарів на світову громадськість має якісні наслідки як для міст проведення футбольних змагань, так і для всієї країни.

Прикладом рекламної цінності ЄВРО 2008 може бути рекламна цінність ЄВРО 2004, яка, за даними TNS SPORT, вимірюється у 113 млн. євро (лише телебачення) або у 290 млн. євро (з урахуванням новин та друкованих ЗМІ). Можна припустити, що загальна рекламна цінність для Австрії й Швейцарії буде аналогічною. Більш позитивне сприйняття Австрії за кордоном може вплинути на рішення потенційних гостей обрати подорож до Австрії замість відпочинку у власній країні.

Крім цього, позитивний вплив іміджу Австрії та підвищення її репутації можуть сприяти інвестиційним рішенням підприємств та притоку прямих інвестицій. У цьому контексті Anholt Nation Brands Index (NBI) пропонує відправну точку для аналізу ринкової вартості країн. Внаслідок проведення Чемпіонату Світу з футболу 2006 р. імідж Німеччини за кордоном покращився, а симпатія до країни збільшилася, що сприяло її пересуванню у рейтингу з місця №5 у 2005 р. на місце №2 у 2006 р. Але не тільки країни, але й міста можуть мати користь від великої спортивної події й збільшити свою ринкову цінність. Позитивним прикладом можна вважати Сідней, який після успішного проведення Олімпійських літніх ігор у 2000 р. зайняв стабільне друге місце у рейтингу міст Anholt CBI Rankings.

Ефекти від інвестицій у стадіони

Реконструкція та модернізація стадіонів передбачає використання інноваційних технологій, сприяє підвищеному комфорту й припливу додаткових відвідувачів. Спираючись на досвід Чемпіонату Світу в Німеччині 2006 р., це призводить до збільшення кількості глядачів на 10 %. Утім, тривалість цього ефекту є відкритим питанням. До того ж, новозбудовані стадіони спричиняють значний просторовий ефект надлишку. Райони поблизу мультифункціонального стадіону можуть – у разі його вдалого використання – можуть отримати кращі рейтингові позиції.